

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجموعه مقالات سیاسی، تاریخی و فرهنگی

گلناز سعیدی

عضو هیأت علمی دانشگاه

سرشناسه	: سعیدی، گلناز، ۱۳۳۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: مجموعه مقالات سیاسی، تاریخی و فرهنگی/ گلناز سعیدی.
مشخصات نشر	: تهران: قلم مانا، ۱۴۰۴.
مشخصات ظاهری	: ۷۹۶ص.
شابک	: 622-8652-34-4۹۷۸-
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه .
موضوع	: ایران -- تاریخ -- قرن ۱۴ -- مقاله ها و خطابه ها Iran -- History -- 20th century -- Addresses, essays, lectures
موضوع	: مقاله های فارسی -- قرن ۱۴ Persian essays -- 20th century
موضوع	: ایران -- سیاست و حکومت -- قرن ۱۴ -- مقاله ها و خطابه ها Iran -- Politics and government -- 20th century -- Addresses, essays , lectures
	: ایران -- اوضاع اجتماعی -- قرن ۱۴ -- مقاله ها و خطابه ها Iran -- Social conditions -- 20th century -- Addresses, essays, lectures
	: ایران -- روابط خارجی -- مقاله ها و خطابه ها Iran -- Foreign relations -- Addresses, essays lectures
رده بندی کنگره	: DSR۱۵۷۰
رده بندی دیویی	: ۰۸۴/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۰۲۹۰۲۳۳
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیپا

مجموعه مقالات سیاسی، تاریخی و فرهنگی

مؤلف: گلناز سعیدی

ناشر: قلم مانا

ویراستار: سیده طیبه حسینی

طراح جلد: نگین اخوان

- چاپ اول: ۱۴۰۴
- چاپ و صحافی: دیجیتال
- قطع: وزیری
- شمارگان: ۲۰۰ جلد
- شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۶۵۲-۳۴-۴
- قیمت: ۸۰۰,۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۹	ابزارها و شرایط قدرت نرم آلمان در جهان.....
۱۹	ابزارهای هژمونی و قدرت نرم امریکا در جهان.....
۳۳	احزاب سیاسی راست‌گرا، چپ‌گرا و مذهبی در اسرائیل.....
۴۷	اربعین و تمدن مدرن اسلام.....
۵۹	افراط‌گرایی بودایی در جهان.....
۷۷	انجمن‌های زنان در دوران مشروطه.....
۹۵	اندیشه‌های نو در نظام آموزشی مبتنی بر فرهنگ و عدالت.....
۱۱۱	انقلاب اسلامی و نقش دانشجویان و عوامل تأثیرگذار بر آن.....
۱۲۹	انقلاب و نقش گروه‌های دانشجو امدادگر و جهاد.....
۱۴۱	انقلاب‌های جهانی.....
۱۵۵	اوپک و منافع ملی.....
۱۶۳	اوضاع بوشهر در عصر مشروطه‌ی صغیر.....
۱۷۷	آثار و پیامدهای اسلام‌هراسی و توهین به مقدسات اسلامی در عصر حاضر.....
۱۸۹	آموزش و پرورش و ناسیونالیسم در دوره پهلوی اول.....
۲۰۷	آینده علوم انسانی در عصر هوش مصنوعی و فناوری.....
۲۲۱	بازتاب فرهنگ و هویت اصیل دریایی در حیات امروزی مردمان ساحل نشین.....
۲۳۳	بررسی اصلاحات نصر بن سیار در حکومت خراسان.....
	بررسی پتانسیل‌های شهرها و مناطق ساحلی جنوبی ایران در توسعه ارتباطات گسترده‌تر با آفریقا.....
۲۵۹	
۲۶۷	بررسی تطبیقی بیداری اسلامی در اندیشه‌های جمال الدین اسدآبادی و دکتر شریعتی.....
۲۸۱	بررسی جایگاه سیاسی و فرهنگی زرتشتیان در دوره مشروطیت.....
۲۹۹	بررسی نظام اقتصادی و بازرگانی آسیای مرکزی.....
۳۱۳	بررسی نقش صهیونیسم در دوره پهلوی.....

۳۵۹	بررسی نیازهای پژوهشی و آموزشی در دانشگاه
۳۷۷	برنامه‌های جهانی و رویکرد ورزشی و پیامدهای آن
۳۸۹	پان ترکیسم و نگاه به جهان عرب
۴۰۵	پیوندهای فرهنگی ایران و بلغارستان
	تاثیر تحولات فرهنگی و اجتماعی حکومت پهلوی بر مشارکت سیاسی زنان ایران در پیروزی
۴۱۳	انقلاب اسلامی
۴۵۳	تاثیر دین و رسانه در افراد و جامعه
۴۷۱	تاثیر رنسانس بر تغییر پوشش و حجاب در غرب
۴۹۱	تاریخ تمدن اسلامی
۵۰۷	تاریخ و جایگاه علویان در ترکیه
۵۲۵	تحولات و روند توسعه فرهنگی چین
۵۳۹	تشکیل انجمن‌های مخفی در عصر مشروطه
۵۵۳	تغییرات اخیر در سیاست فرهنگی عربستان
۵۷۵	تمدن اسلامی مدرن
۵۸۵	جایگاه زن در مدیریت علوی
۶۱۷	جایگاه و نقش تعلیم و تربیت در تمدن نوین اسلامی
۶۳۱	جایگاه و نقش زن مسلمان در خانواده
۶۵۳	جریان‌های فکری و سیاسی در جمهوری آذربایجان
۶۶۷	جنبش فمینیستی زنان غربی و تأثیرگذاری آن بر زنان مسلمان شرقی
۶۸۱	نگرشی به حقوق سیاسی و اجتماعی زنان کشور ترکیه (۱۹۳۰ - ۲۰۲۰ میلادی)
۶۹۷	حکمت اسلامی و تعالی جامعه‌شناسی
۷۱۳	دروزی‌ها در سوریه
۷۱۹	دوران سلجوقی و قدرتمند شدن اسماعیلیان
۷۲۹	دیاسپورای ارمنی
۷۴۵	دیاسپورای الجزایر
۷۵۷	دیاسپورای تاجیک در روسیه
۷۶۷	دیاسپورای ترک در آلمان
۷۷۷	دیاسپورای چینی در ایالات متحده
۷۸۷	دیاسپورای کرد ترکیه در اروپا

مقدمه

مطالب پیش‌رو مجموعه‌ای گسترده و متنوع از پژوهش‌ها، مقالات و مطالعات علمی است که در حوزه‌های مختلف علوم انسانی، سیاست فرهنگی، دیپلماسی فرهنگی، قدرت نرم، تاریخ معاصر ایران و منطقه اوراسیا، نقش زن در تحولات اجتماعی و فرهنگی و تأثیر تحولات جهانی بر ساختارهای اجتماعی و فرهنگی کشورها گردآوری شده است. این فهرست جامع، بازتاب‌دهنده دغدغه‌ها و محورهای اصلی مطالعاتی در ایران و کشورهای همسایه، به ویژه آسیای مرکزی، قفقاز و خاورمیانه است. موضوعات مطرح شده از بازتعریف نقش زن مسلمان ایرانی در جامعه تا بررسی روندهای ملی‌گرایی، از مناسبات فرهنگی دو کشور گرفته تا تحولات دیپلماسی عمومی و از چالش‌های جهانی شدن آموزش عالی تا ظرفیت‌های علمی و فرهنگی ایران در عرصه بین‌المللی را دربرمی‌گیرد.

این مجموعه، ضمن توجه به پیچیدگی‌ها و چالش‌های پیش‌روی علوم انسانی و سیاست فرهنگی، تلاش دارد به بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای موجود در پرتو تحولات فناوری و هوش مصنوعی، نقش مؤثر دیپلماسی فرهنگی و قدرت نرم و نیز تحلیل نقش فرهنگ در سیاست‌های منطقه‌ای و جهانی بپردازد. همچنین، این فهرست شامل موضوعات تاریخی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی است که به درک بهتر روابط بین‌الملل، مناسبات فرهنگی و ساختارهای اجتماع کمک می‌کند.

از این رو، مطالعه و بررسی این فهرست موضوعات می‌تواند نقشی کلیدی در شناخت بهتر مسائل و سیاست‌های فرهنگی، اجتماعی و دیپلماسی ایران و منطقه داشته باشد و به تدوین راهکارهای مؤثر در جهت توسعه علمی و فرهنگی کمک نماید.

اربعین و تمدن مدرن اسلام

مقدمه

در طول تاریخ بشر، انقلاب امام حسین (ع) و همراهان او به عنوان نمونه کلیدی از نهضت اسلامی در جریان تاریخ باقی مانده است که ویژگی‌های ممیز و اصالتی خود را حفظ و ویژگی‌های اصلاح طلب خود را در طول زمان حفظ نموده است. فلسفه میلیون‌ها زائر که هر سال به سوی کربلا راه می‌یابند، به نشانه‌ی یادآوری روز عاشورا می‌باشد. علاوه بر نمایش تشنگی بشر برای آزادی و خشم جامعه در برابر ناعدالتی اجتماعی، ستم و ظلم، این راه‌پیمایی نمایانگر جنبه‌های معنوی و عملی عشق و وفاداری به امام حسین (ع) نیز می‌باشد که از طریق خون پاک او و فداییان گرامی‌اش، روح واقعی اسلام را زنده کرد.

در تحقیقات انسان‌شناختی و اجتماعی این مفهوم زائرانی که به حرم مبارک امام حسین (ع) می‌آیند، به طور گسترده مورد بررسی قرار گرفته است. همچنین این واقعیت باعث شده تا مشاهده‌گران بین‌المللی به طور دقیق‌تر به رویدادهای این سری از رویدادها که به این اندازه گسترده در مناطق دیگر جهان وجود ندارند، توجه کنند. این بازدید به عنوان بزرگ‌ترین تجمع جمعی در مقیاس جهانی شناخته می‌شود. در این راستا، تلاش‌هایی انجام می‌شود که با روش‌های مختلف تا حد امکان تعدادی از افراد سعی کنند تا این مراسم‌های مذهبی بزرگ را نقد و از اهمیت آن‌ها کاسته و پیام این بازدید را در تمام ابعاد ضعیف کنند. به عنوان مثال، برخی از انفصال طلبان نسبت به مسیرهای راه‌پیمایی به سمت امام حسین (ع) انتقاد کرده‌اند، زیرا معتقدند که این بازدید به نظم اجتماعی آسیب می‌زند و زندگی بسیاری را از آزادی محروم می‌کند. این گروه‌ها همچنین بر این باورند که تمدن و رشد بر پایه وسایل مادی ساخته می‌شود و ارزش‌های اخلاقی و معنوی در جامعه جایی ندارند. همچنین توجه می‌کنیم که

رسانه‌های بین‌المللی قصد دارند با نادیده گرفتن این بازدیدهای سالانه و این رویداد جهانی، توجه عمومی را به سمت مسائل دیگر جهان هدایت کنند. بنابراین، آن‌ها به دلیل کم اهمیت دادن به این رویداد، سعی دارند هر خبری را پوشش دهند، مهم نیست چقدر اهمیت داشته باشد.

تاریخچه اولیه راه‌پیمایی اربعین

تاریخچه راه‌پیمایی اربعین به اوایل بازدیدکنندگان اولیه از امام حسین (ع) پس از شهادت او بازمی‌گردد. در روز اربعین، چهل روز پس از شهادت تلخ امام حسین (ع)، پسر امام (ع)، خواهر و اعضای باقی‌مانده از خانواده او و خانواده شهدا به کربلا بازگشتند تا جلوی قبرهای عزیزان خود سوگواری کنند^۱.

بازدیدکننده بعدی آنان، جابر ابن عبدالله انصاری در سال ۶۱ هجری قمری بود. در فرهنگ شیعه، بازدید از حرم امام حسین (ع) به عنوان یک رسم و سنت وجود داشت. این وضعیت تا پس از تصویب مرتضی انصاری به عنوان مرجع دینی مسلمانان شیعه به مدت کوتاهی ادامه داشت.

بازدید از حرم‌های مقدس به صورت پیاده

بازدید از حرم‌های مقدس و انجام زیارت‌ها به صورت پیاده رفتن چیزی نو و مربوط به عصر ما نیست. این امر یک تاریخ طولانی دارد و انسان از زمان‌های گذشته به عنوان اولین زائر به مکه می‌رفت^۲. البته این تنها یک سنت در میان مسلمانان نیست، بلکه در دیگر ادیان و مذاهب نیز اجرا می‌شود. به عنوان مثال، سزار قول داد که اگر در جنگ علیه امپراتوری پرسیپولیس (ایران) پیروز شود، به دمین قبه سفر زیارتی کند، پس از پیروزی، قول خود را عملی کرد^۳.

1 - "The background of Arba'een rally/The importance of Najaf-Karbala rally from the scholar's viewpoint." Fars News. Archived from the original on 16 November 2015. Retrieved 4 October 2015.

2 - Hor Ameli, Muhammad Bin Hussain Vasayel-o-Shia, Vol 11, p 132

3 - Sobhani, Jafar The Light of Eternity p. 696

زیارت‌ها به شدت تحسین شده‌اند و به عنوان یک راه برای نزدیک‌تر شدن به خداوند توسط امام صادق (ع) تلقی می‌شوند. بازدید از حرم‌های مقدس دوازده امام (ع) به ویژه حرم مقدس امام حسین (ع) حتی بیشتر تحسین می‌شود. البته، ارزش و اهمیت اصلی این حرم‌ها خود حرم‌ها نیست، بلکه افرادی هستند که در آنجا دفن شده‌اند. بنابراین، وقتی کسی به سمت این حرم‌ها زیارت می‌کند، فرصتی پیدا می‌کند تا بهتر این شخصیت‌های عظیمی که رضایت و تعریف خداوند را جلب کردند را بشناسند و معنای واقعی بودن مسلمان را درک کند. بنابراین، در هر قدمی که یک زائر به سمت حرم‌های امام‌ها (ع) ، به ویژه امام حسین (ع) برمی‌دارد، نزدیک‌تر به منبعی از برکت روحانی می‌شود، که به او هزاران فضیلت می‌آورد و هزاران عیب و نقص را از ذهن و جان او پاک می‌کند.

واژه تمدن اسلامی و پیاده روی اربعین

واژه تمدن در عربی از «مدن» اخذ شده است که معنای آن اقامت کردن است و در تعریف اجتماعی، شهرنشینی است (ولایتی، ص ۳۳). تمدن اسلامی بیانگر همه‌ی جنبه‌های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی جامعه است که ابعاد وجودی فرد و جامعه را پوشش می‌دهد. تمدن اسلامی، تمدنی دینی است که همه مؤلفه‌های آن بر محور اسلام می‌گردد. براین مبنا، تمدن اسلامی از همه‌ی ویژگی‌های تمدن الهی در چهارچوب آموزه‌های قرآنی و متکی بر سنت پیامبر اکرم (ص) برخوردار است و مؤلفه‌های آن، دین، اخلاق، علم، عدالت، قوانین، مقررات، اصول دینی و غیره است (جان احمدی، ص ۵۲). تمدن اسلامی می‌تواند در فضا به لحاظ معنوی و مادی رشد کند و به غایات مطلوبی برسد که خدای متعال او را برای آن غایات خلق کرده است.

مؤلفه‌ها و عوامل تمدن ساز اسلامی نظیر امت سازی، عدالت گستری، آمادگی مقابله با توطئه‌های دشمنان، اصلاح و تغییر طلبی، مشارکت اجتماعی و... بیان کننده همه‌ی جنبه‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جامعه است که ابعاد وجودی فرد و جامعه را پوشش می‌دهد.

تمدن سازی به معنای حرکت جامعه به سمت متمدن شدن و ایجاد جامعه‌ی متمدن؛ مبتنی بر توسعه و پیشرفت در ابعاد مادی و معنوی می‌باشد. یکی از ظرفیت‌های مهم در تمدن سازی، پیاده روی اربعین می‌باشد، چرا که اربعین، نگاه و افق آینده را برای ما ترسیم می‌کند.

تمدن سازی بر پایه‌ی اصولی شکل می‌گیرد که آن حرکت، دارای مسیر و در نهایت هدف و مقصد باشد. این تمدن سازی آثاری را بوجود می‌آورد که می‌تواند رفتارها و زندگی ما را جهت‌دهی نماید (پرویش، ۱۳۹۸، ص ۳۳).

فلسفه‌ی پشت راه‌پیمایی اربعین

زیارت اربعین تنها یک راه‌پیمایی طولانی نیست، بلکه نوعی حرکت است که علاوه بر اینکه در معرض عموم است، زائران ارتباط خصوصی خود با خداوند و امام حسین (ع) را دارند، که شکل جدیدی از وابستگی و تطابق بی‌جا به ماوراء جسمانی به وجود می‌آورد. فکر کردن به اهداف و تاریخچه شهادت امام حسین (ع)، به ستم و ستمگری‌هایی که بر خانواده‌اش تحمیل شد و تعالیم پیروان ایمانی او، منجر به رشد و بهبودهای شخصی و اجتماعی زیادی می‌شود. ملاقات با مسلمانان دیگر، تبادل اندیشه و برقراری دوستی با مسلمانان کشورهای دیگر، نتیجه‌ی اجتماعی دیگری از این زیارت است. فرد متوجه می‌شود که در ایمان خود تنها نیست و دوستانی در سراسر دنیا دارد. ممکن است تفاوت‌ها داشته باشند، اما یک چیز مشترک دارند: اعتقاد به امام حسین (ع) و قضیه‌ی حق او.

آخرین و مهم‌ترین نکته در مورد این گردهمایی بزرگ این است که این نوعی آمادگی برای ظهور بزرگ امام مهدی (ع)، نجات‌دهنده مورد انتظار مسلمانان است. راه‌پیمایی اربعین برای آماده‌سازی ذهن‌ها و روح‌ها برای این رویداد بزرگ انجام می‌شود. گفته می‌شود که وقتی امام مهدی (ع) ظهور کند، خود را به عنوان پسر حسین (ع) معرفی می‌کند که شهرت او بر مردم از طریق راه‌پیمایی اربعین شناخته شده است.¹

1 - Philipson, Alice (19 January 2015). "The ten largest gatherings in human history." The Telegraph. Archived from the original on 6 October 2015. Retrieved 3 October 2015.

اهداف زیارت اربعین

زیارت اربعین معانی و اهدافی دارد که شامل بعدهای معنوی، اخلاقی، اجتماعی، آموزشی، سیاسی و اقتصادی است. همچنین، این رویداد پیامدهایی دارد که در توسعه فرهنگی و معنوی جامعه اسلامی نقش مهمی ایفا می‌کند.

زیارت قبر امام حسین (ع) توسط امامان در احادیث بسیار تأکید شده و پس از آن به یک آیین مقدس تبدیل شد. آنها همچنین درباره مزایا و پاداش بزرگی که خداوند به هر کسی که زیارت امام حسین (ع) را انجام دهد، بحث کردند. فیلسوف اسلامی مشهور میرداماد درباره اهمیت زیارت نیز صحبت و اشاره کرده که حتی فخر الدین رازی، یک دین‌شناس و دانشمند مسلمان شناخته شده به عنوان امام یا معلم شکاکان، به مفهوم زیارت رضایت داده است. او به یک نکته جالب اشاره کرد که نشان‌دهنده درجه پذیرش زیارت در فرهنگ‌های مختلف است.

ابعاد معنوی اربعین

سوالی که مطرح می‌شود آن است که چرا کسی این طولانی‌ترین مسافت را می‌پیماید و در طول راه تمام مشقت‌ها را تحمل کرده تا به زیارت مزاری بپردازد؟ چه رازی وجود دارد که میلیون‌ها نفر از سراسر جهان را جلب می‌کند؟ چرا نسبت به امام حسین این قدر علاقه وجود دارد؟ چه فلسفه‌ای این پدیده را تحت‌تاثیر قرار داده است؟

فلسفه پیاده‌روی در اربعین امام حسین نشان‌دهنده عمق ایمان و عشق خالص معتمدین به خداوند قادر مطلق، پیامبران، ائمه معصوم، به‌ویژه امام حسین و امام رضا است.

پیامبر مکرم اسلام فرموده‌اند: "کسی که خدا به او عشق ائمه اهل‌بیت از من عطا کند، خوبی دنیا و آخرت را به دست آورده است." (مجلسی، ۱۹۸۳، جلد ۲۷: ۷۸)

این عشق است که پیگیر زائر می‌شود و از محل اقامت خود، مسافت‌های طولانی را طی می‌کند، تمام موانع را شکست می‌دهد و به مزار امام حسین می‌رسد. عشق است که باعث می‌شود انسان به خدمت به زائران امام حسین پرداخته و به مذهب و دین‌شان، خدمت کند. عشق است که از محدودیت‌های خود فراتر می‌رود و اتصال معنوی با شهدای کربلا را برقرار می‌سازد.

نماینده‌های برجسته که عشق مردم به امام حسین را نمایان می‌سازند، تغذیه زائران، احترام به آنها، راحتی و تشویق به زیارت مزار مقدس را فراهم می‌آورند. این عشق و اراده به کمک کردن باعث می‌شود که هزاران نفر خون خود را در روز دهم محرم اهدا کنند تا جان افرادی که به خون نیاز دارند، نجات دهند.

در سال‌های اخیر، اهدای خون در روزهای محرم در برخی کشورهای غربی رایج‌تر شده است و تعداد افرادی که در این زمینه فعالیت می‌کنند، هر سال افزایش می‌یابد. این اقدام خوب باعث شده است که خدمات بهداشت ملی در انگلستان در این زمینه صحبت کنند و اعلام کنند: "شراکت اهدای خون امام حسین همچنان موفق‌ترین شراکت اهدای خون مسلمانان در انگلستان است." (خدمات بهداشت و انتقال خون انگلستان، ۲۰۲۲)

حتی روزنامه گاردین هم درباره این رویداد تاریخی گزارش داده است. سازمان "Who Is Hussain" که به عدالت اجتماعی می‌پردازد، اعلام کرده است باوجود آنکه شاهد کاهش خدمات بهداشت ملی هستیم، نیاز به اهدای خون بیشتر از افراد اقلیت در انگلستان احساس می‌شود. (گاردین، ۲۰۲۲)

این اقدام داوطلبانه اهدای خون توسط کمپین اهدای خون امام حسین، یکی از قدیمی‌ترین سازمان‌های اهدای خون مسلمانان در انگلستان است. این سازمان "Who Is Hussain UK" در همکاری با خدمات بهداشت و انتقال خون انگلستان انجام می‌شود.

عشق مردم به حسین باعث می‌شود که بسیاری از افراد در سراسر جهان در کمپین قهری جهانی خون، کمپینی که توسط "Who Is Hussain" آغاز شده است، شرکت کنند. این اهداها از نیوزیلند آغاز شده و در حدود ۲۵۰ مکان در سراسر آمریکا به پایان رسیده‌اند و در طول ۲۰ قرن تقریباً خون حدود ۵۰,۰۰۰ نفر جمع‌آوری شده است، همه به افتخار امام حسین که جان خود را فدای اصلاح اسلام و مخالفت با ستمگری حاکم آن زمان، یزید ابن معاویه، کرد.

منتظر رائی، مدیر "Who Is Hussain" گفت: هزاران نفر در سراسر جهان به ندای تبدیل شدن به قهری جهانی و نجات دادن جان‌ها و شکستن رکورد جهانی پاسخ دادند. او افزود: "اهدای خون عملی جهانی است که مردم را در سراسر جهان متحد می‌کند. (PR

همچنین پروژه عاشورا، یک سازمان در دیربورن، میشیگان و "Who Is Hussain" آمریکا برنامه‌های غذا، رویدادهای خیریه و فعالیت‌های دیگری را برای جوانان برگزار می‌کنند تا پیام مهربانی و وحدت را منتشر کنند. (AAN, 2017)

مردم عشق و صلح را با خود به امام حسین می‌برند، جایی که می‌توانند در آن سطح بالایی از رضایت معنوی را احساس کنند.

الهام از انقلاب امام حسین

پرواضح است انقلاب ابدی حسینی تا به امروز نور و امیدی برای تمام افرادی است که در ستم و نابرابری زندگی می‌کنند. امام حسین برای این ایدئال‌ها و باورها برخاست. این انقلاب در برابر ستم و ظلم است که در آن رهبران، متفکران و مردم بسیاری تحت تأثیر قرار گرفتند آنها تعجب می‌کنند از اینکه چگونه بعد از خواندن این واقعه چگونه دیدگاه‌هایشان تغییر کرده است.

در یک مستند، بازیگر مشهور هالیوود، مورگان فریمن، که در طول بیش از پنج دهه فعالیت حرفه‌ای‌اش تعداد زیادی جایزه از جمله جایزه اسکار و گلدن گلوب را کسب کرده است، در مورد سلسله اتفاقاتی که به شهادت امام حسین منجر شد، صحبت کرد. وی گفت: قرن‌هاست که مردان و زنان داستان ایشان را می‌شنوند، منظورم آنانی است که خواهان فداکاری برای ایمان خود هستند چون باور دارند خداوند آنها را انتخاب کرده است. و یکی از آنها حسین بن علی است و هر سال میلیون‌ها مسلمان در سراسر جهان به خاطر تضحیت (آماده شدن برای قرار دادن جان و زندگی خود در خطر به منظور حفظ اصول و ارزش‌های دینی و انسانی است) او برای حفظ دین خود این وقایع را به یاد می‌آورند.

در مستند سال ۲۰۱۶ "داستان خدا"، مورگان این اظهارنظرها را انتشار داده و امام حسین را به عنوان زیر معرفی می‌کند: مسیحیان باور دارند که خداوند عیسی را انتخاب کرده است تا مسیر جدیدی را برای یهودیت که زیر حکومت روم قرار گرفته بود، نشان دهد؛ شیعه‌گری در اسلام نیز چیزی مشابه است. منشأ آن به مرگ یک شخص به نام حسین بن علی بازمی‌گردد.

در پایان، او به این نتیجه می‌رسد: مسیحیان مراسم هفتگی را به مناسبت مرگ عیسی در یک مراسم مقدس و صمیمی برگزار می‌کنند، در حالی که شیعیان سالانه یکبار؛ در مراسم

عزاداری امام حسین حاضر می‌شوند. این شخص بدون توجه به هر قدرت و قیمتی برای اصول اسلامی ایستاد. (فریمن، ۲۰۲۲)

مورگان تعجب می‌کند که چرا جامعه شیعه امام حسین را به این اندازه ارج می‌نهند. چرا پس از ۱۴۰۰ سال همچنان به یاد شهادت او می‌افتند؟ او به لندن سفر می‌کند تا بیشتر در مورد تراژدی عاشورا بیاموزد. در آنجا به مسجد بنیاد خوئی می‌رود و از سخنرانان می‌شنود و با معتمدان تعامل دارد. وی می‌گوید که این ستاره به نظر می‌رسد بسیار علاقه‌مند به یادآوری عاشورا باشد. (فریمن، ۲۰۱۶)

ادوارد براون، ارمغان‌شناس معروف و استاد زبان عربی که در دانشگاه کمبریج تحصیل کرده، وقایع وحشتناکی از امام حسین در کربلا را به این شکل توصیف می‌کند: آیا ممکن است کسی با خبر شدن از فاجعه کربلا بدون احساس غم و اندوه باقی بماند؟ حتی غیرمسلمان‌ها هم نمی‌توانند اخلاق و معنویت این جنگ مقدس اسلامی را انکار کنند.

کشیش و فیلسوف اروپایی توماس ماساریک می‌گوید: اگرچه کشیشان ما نیز از رنج‌های عیسی استفاده می‌کنند تا به قلوب مردم برسانند، اما در پیروان عیسی شبیه حامیان حسین همان انگیزه و شدت را نخواهید یافت، که در حامیان حسین مشاهده می‌شود که نمایانگر چیزی بیش از یک تار علف در مقابل کوهی عظیم هستند. (کربلا، ۲۰۲۲)

گاندی، رهبر هندی نیز از حسین و انقلاب بزرگ او درس‌هایی گرفت؛ یکی از آنها این بود که تا پیروزی باید مهربان و مهرورز باشد. حتی واتیکان از امام حسین بهره‌برداری کرده و حتی بخشی ویژه برای تحقیق در مورد انقلاب امام حسین را اختصاص داده است. وقتی از مدیر کتابخانه سوال شد، او گفت: ما در حسین یک روش جذاب و مؤثر برای انتشار ایمان دیدیم که در روش‌های ما وجود ندارد.

امام حسین علیه ستم و اطاعت در راه آزادی و بشریت شورید. حرکت او گسترده‌ای دارد و میلیون‌ها نفر را به مقاومت در برابر ستم و نابرابری الهام می‌دهد. او توانست احساسات تضحیه و شهادت را به وجود آورده و پیام حقیقت را به اهداف بلندی برساند.

دیپلماسی فرهنگی اربعین

دیپلماسی فرهنگی زیارت اربعین می‌تواند در راه تمدن‌سازی اسلامی در جهان معاصر کمک کند، زیرا با استفاده از منابع معتبر در جهان اسلام دیپلماسی می‌تواند موجب تقویت قدرت، ارائه یک ایدئولوژی بازونگرا با قابلیت جذب در مقیاس جهانی، مشارکت فعال در شبکه

ارتباطات جهانی به دلیل توانایی تولید مفهوم، ایجاد فضای فرهنگی گسترده با جمعیت بالا و تأثیرگذاری در نظام جهانی شود، همچنین موجب تحقق آرمان‌های تمدن اسلامی از طریق انتشار معارف قرآن و اهل‌بیت، پرورش نسلی با ارزش‌های انقلابی و معنوی، ایجاد الگوی کودکان، نوجوانان و جوانان موفق مسلمان، مقابله با تهاجم‌های فرهنگی، ترویج تبادل تجربیات و تبادل فرهنگی در تمام زمینه‌ها را در کشورهای اسلامی و جهان تشیع، تعمیق تبادلات علمی و پژوهشی برای احیای میراث تمدن اسلامی، شده و با استفاده از فناوری‌های روز و مشارکت تمامی مسلمانان می‌تواند حفاظت از اماکن مقدس را بهبود بخشد. علاوه بر تمامی آنها می‌تواند مشکلات امت اسلامی را حل کرده و موجب ترویج معارف دینی، تسهیل زیارت، ترغیب به تعمیق معارف دینی، تبیین اهمیت زندگی اسلامی، اسوه‌گرایی ائمه اطهار، تسهیل زیارت و توسعه عزت و قدرت اسلامی، تقویت تعاملات فرهنگی در کشورهای اسلامی و جهان تشیع، تعمیق تبادلات علمی و ترویج میراث تمدن اسلامی با تأکید بر پاسخگویی به نیازهای مختلف جامعه شود.

نتیجه

عدالت، آزادی و اصلاح به اصول واقعی اسلام می‌پیوندند. این‌ها همان اهداف اصلی انقلاب امام حسین بودند که به جهت مقابله با فساد و تقلب در جامعه‌های آن زمان شکل گرفت. این انقلاب پر از ارزش‌های معنوی، اخلاقی و دینی است که اگر در زندگی‌ها و فلسفه‌های ما پیاده شوند، به نسل‌های آینده منتقل خواهند شد.

رویداد راهپیمایی اربعین حسینی، در راستای تحقق آرمان‌های انقلاب اسلامی که جهت ساخت تمدن نوین اسلامی دارد، نقش بسیار مهمی ایفا می‌کند. این راهپیمایی به عنوان یک ضرورت بی‌انکار در جهت ترسیم آرمان‌های انقلاب شناخته می‌شود.

از جوانب مهم این راهپیمایی، تأکید بر فرهنگ ایستادگی در مقابل ظلم و ستم است که از اصول مهم دین اسلام به‌شمار می‌رود. این رویداد، با تفسیر عملی و تجربی حادثه عاشورا، افراد را به ایستادگی در برابر ناعدالتی‌ها تشویق می‌کند و این اصل اسلامی را در جامعه به‌کار می‌گیرد.

همچنین، مناسک پیاده‌روی اربعین نقش مهمی در تقویت همبستگی و ارتباطات اجتماعی دارد. این رویداد فرصتی مناسب است تا افراد با یکدیگر ارتباط برقرار کنند و بر همدیگر

حمایت کنند. از طرف دیگر، با حضور مشترک در این راهپیمایی، مشکلات اجتماعی مورد توجه قرار گرفته و این فرصت در راستای حل و فصل آن‌ها به کار می‌رود.

از ویژگی‌های دیگر این راهپیمایی، ایجاد یگانگی و وحدت در جوامع مختلف است. حضور افراد از تمامی طبقات و نژادها در این رویداد، نمایانگر این واقعیت است که اصول دینی و انسانی مشترکی وجود دارند که می‌تواند موجب تقویت وحدت جوامع شود.

در نهایت، این راهپیمایی با تأکید بر ارزش‌های معنوی و انسانی، به ایجاد معنویت و ارتقاء ارزش‌های دینی در جامعه کمک می‌کند. این جنبه مذهبی و انسان‌محور، جزء عوامل اساسی در ساخت تمدن اسلامی نوین محسوب می‌شود.

به طور کلی، راهپیمایی اربعین حسینی از طریق تأکید بر فرهنگ ایستادگی در برابر ظلم، تقویت ارتباطات اجتماعی، حل مشکلات اجتماعی، ایجاد یگانگی و وحدت و ترویج ارزش‌های معنوی، به تحقق آرمان‌های انقلاب اسلامی و ساخت تمدن اسلامی نوین کمک می‌کند.

دیپلماسی زیارت اربعین نیز از دیگر ملزومات تمدن‌سازی در عصر حاضر برای مسلمانان است. این نوع دیپلماسی به معنای استفاده از عناصر دیپلماسی برای ارائه تصویر دقیق از زیارت اربعین به دیگران باشد. برای این منظور، از تکنولوژی‌های نوین ارتباطی و اطلاعاتی، تعامل با کشورهای حوزه فرهنگ شیعه و اسلامی، ترویج ارزش‌های دینی، تاریخی و فرهنگی، همکاری با حوزه‌های علمی دیگر، تسهیل گردشگری فرهنگی، معرفی شخصیت‌های مهم دینی، انتقال آموزه‌های عاشورا و اربعین و ایجاد گفتمان‌های مبتنی بر اصول اسلامی و اهداف عاشورا و اربعین، استفاده می‌شود. این راهبردها در دیپلماسی فرهنگی زیارت اربعین بسیار اهمیت دارند.

منابع

1. AAN (2017). Ashura: A Sacred Time of Humanity and Reform: www.arabamericannews.com
2. Ahmad Syalaby, Tarikh al Islamiyah al hadzarah al islamiyah, Kairo; cetakan ke IV, 1978
3. AlKafeel Global Network (2022). Count Conducted by al-Abbas Shrine AlKafeel Global Network: www.ahlulbay.co.uk
4. Badri Yatim, Sejarah Peradaban Islam, Jakarta; Rajagrafindo, 1993
5. Basssam Tibu, Islam Budaya dan Perubahan Sosial, Jakarta, Tiara Wacana, 2012

6. BBC NEWS (2014). Shia Pilgrims Flock to Karbala for Arbaeen Climax: www.bbc.com
7. Dearden, Lizzie (2014). One of the World's Biggest and Most Dangerous Pilgrimages is Underway. The Independent: www.independent.co.uk
8. Dudung abdurrahman, Metode Penelitian Sejarah, Jakarta; LOGos, 1999 Harun Nasution
9. Freeman, Morgan (2016). Morgan Freeman Surprised a Mosque in London with a Visit: Freeman, Morgan (2022). Famous American Actor Morgan Freeman Talks about Imam Hussein: <https://www.farsnews.ir>
10. Gandhi, Mahatma (1927). Young India, 1924-1926. Contributor: Rajendra Prasad. India: S. Ganesan.
11. Hor Amili, Mohammad ibn Hassan (1990). Wasail al-Shiahfi Tahsil Masail al-Shariah. Beirut: Dar Ihya' al-Turath al-Arabi. <http://kerbela.info> <https://www.glasgowtimes.co.uk>
12. Kerbela (2022). Ashura from the Viewpoint of Great Thinkers of the World: -Majlisi, Muhammad Baqir (1983). Bihar al-Anwar. Beirut: Dar Ihya' al-Turath al-Arabi.
13. Modarresi, Syed Mahdi (2014). World's Biggest Pilgrimage, and Why you've Never Heard
14. NHS Blood and Transplant (2022). The Imam Hussain Blood Donation Campaign. UK Muslim Charity Trying to Break Record for Blood Donations in one Day. Aina J Khan community affairs correspondent: <http://www.theguardian.com>, <http://www.nhsbt.nhs.uk> of it: <https://www.huffingtonpost.co.uk> Oriental and African Studies. Vol. 14 (Issue. 3) : 579-588.
15. Poerwadarminto, Kamus Umum Bahasa Indonesia, Jakarta, Balai Pustaka, 1992
16. PR Newswire (2022). Thousands come Forward for Global Blood Heroes Day in Effort to Break World Record and Save Lives. New York: <https://www.prnewswire.com>
17. Robson, James (1952). The Transmission of Abu-Dawud's Sunan. Bulletin of the School of
18. Sayyid Quthub, Konsepsi Sejarah dalam Islam, Jakarta; Pedomon ilmu Jaya, 1992, cet II, Terjemahan Tarikhuna fi dzou'il al Islam, penerjemah Nabhan Husein

19. Shomali, Mohammed Ali (2022). Pilgrimage: Significance, Function and Outcomes: [https://shomali.net/lectures-The Guardian](https://shomali.net/lectures-The%20Guardian) (2022). London: Kings Place.
20. Yusri Abdul Ghani Abdullah, Historiografi islam;dari klasik hingga modern,Yakarta;Rajagrafindo, 2004

افراط‌گرایی بودایی در جهان

مقدمه

پس از گذشت دهه‌ها حکومت نظامی و صلح و دموکراسی، جهان شاهد ظهور افراط‌گرایی مذهبی بودایی است. گروه‌های بودایی رادیکال مانند جنبش ۹۶۹ و کمیته حفاظت از ملیت و مذهب (که به طور گسترده به عنوان Ma Ba Tha شناخته می‌شود) به عنوان عوامل کلیدی افراط‌گرایی مذهبی بودایی ظاهر شدند. اخیراً، آنها مسلمانان روهینگیا در ایالت راخین شمالی را هدف قرار داده‌اند، گروهی که به عنوان دشمن اصلی و منبع اصلی تهدید وجودی برای بقای بودایی‌ها، گروه اکثریت قومی معرفی شده‌اند. در میانمار مسلمانان روهینگیا از «قربانی مضاعف» رنج برده‌اند که علاوه بر هدف قرار گرفتن توسط افراط‌گرایان مذهبی بودایی، بین سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۷، به شدت مورد آزار و اذیت دولت قرار گرفتند. این در گفتمان سیاسی دولت سازی پس از استقلالی رخ داده است که در آن هویت مسلمانان روهینگیا به شدت مورد مناقشه قرار گرفته و به گونه‌ای متفاوت تفسیر شده و به طور سیستماتیک به حاشیه رانده شده است.

البته با شایعه مورد تجاوز و کشته شدن یک زن بودایی توسط سه مرد مسلمان در سال ۲۰۱۲، افراط‌گرایان مذهبی بودایی بار دیگر خشونت ضد مسلمان را آغاز کردند. در نتیجه با توجه به آرامش نسبی بین دو گروه در گذشته، تنش جمعی بین بوداییان و مسلمانان آغاز شد و بسیاری از مسلمانان توسط نیروهای امنیتی و همچنین بوداییان مورد شکنجه قرار گرفته و یا کشته شدند. برخی از مسلمانان نیز برای رهایی از این ظلم و جور به کشورهای دیگر فرار کردند که منجر به بحران پناهجویان در آسیای جنوبی و جنوب شرقی شد.

بعضی از محققان براین استوارند که چگونگی شرایط سیاسی، اقتصادی و ساختاری دولت سازی هژمونیک و توسعه استثماری موجب تسهیل ظهور و رشد افراط گرایی مذهبی بودایی شده است، زیرا افراط گرایی بودایی تنها از طریق مذهب یا مسائل مذهبی صورت نمی گیرد بلکه ناشی از دولت سازی نظامی نیز می باشد. توسعه استثماری رابط بین دولت سازی هژمونیک و توسعه استثماری، ناسیونالیسم فوق العاده بودایی را به عنوان ایدئولوژی دولت برای تشکیل دولت ترویج کرده است. این فرآیندهای هژمونیک هستند که صحن های را ایجاد کرده اند که در آن افراط گرایی بودایی شکوفا شده است و در تجلی اخیر خود، جهان و جامعه را هدف قرار داده است. در این مقاله تلاش می شود افراط گرایی مذهبی بودایی را از طریق مذهب، سیاست، توسعه توضیح دهیم.

بودیسم

بودیسم ایمانی است که تصاویری از مراقبه مسالمت آمیز ایجاد می کند، اما به طور فزایندهای تصاویر خشونت و آزار و اذیت با برخی بودایی ها همراه است.

کتاب مقدس بودایی خشونت را در هر شکلی محکوم می کند. آهیمنسا، اصطلاحی به معنای «آسیب نرساندن»، یک فضیلت اولیه در بودیسم است.^۱ با این حال، بودایی ها در طول تاریخ از متون مقدس برای توجیه خشونت یا ایجاد استثناهایی برای ارتکاب خشونت به دلایل مختلف استفاده کرده اند.^۲ همانطور که در سایر سنت های مذهبی یافت می شود، بودیسم دارای تاریخچه گسترده ای از خشونت است که به آغاز آن باز می گردد.^۳

بودیسم شامل انواع سنت ها، اعتقادات و اعمال معنوی است که عمدتاً بر اساس آموزه های منسوب به گوتاما بودا است.^۴

نیروانا اولین و رایج ترین اصطلاح برای هدف نهایی راه بودایی و ریشه کنی نهایی دخوا است - ماهیت زندگی که ذاتاً شامل «رنج»، «درد» یا «نارضایتی» است.^۵ افعال و افکار خشونت

1 - Baroni.2002

2 - Jerryson, Michael. (2018)

3 - Swann, Nick, 2021

4 - Haviland, Charles. 2011

5 - Buswell & Lopez. 2013

آمیز، اعمالی که به دیگران آسیب می‌رساند و آنها را تحقیر می‌کند و افکاری که در آن فکر می‌کنند، مانع رشد معنوی و تسخیر نفسی می‌شوند که به هدف هستی منتهی می‌شود و معمولاً غیر ماهر تلقی می‌شوند (اکوسالا) و نمی‌توانند منجر به آن شوند. نیروانا بودا کشتن یا آسیب رساندن به موجودات زنده را محکوم کرد و تفکر یا ذهن آگاهی (ساتیپاتانا) را به عنوان عمل (یا رفتار درست) تشویق کرد، بنابراین «درستی یا نادرستی یک عمل حول این است که آیا خود عمل به خود و/یا دیگران آسیب می‌رساند یا خیر.

Sarambha را می‌توان به عنوان "همراه با خشونت" ترجمه کرد. همانطور که ذهن پر از لوبه، دوسا و موها (شهوت، نفرت و وهم) به اعمالی سوق داده می‌شود که آکوسالا هستند. افراط در خشونت نوعی خودآزاری است.^۱ رد خشونت در جامعه در آیین بودا به عنوان پیش نیاز پیشرفت معنوی اعضای جامعه شناخته شده است، زیرا خشونت برای موجوداتی با احساسات مشابه خود درد ایجاد می‌کند. متا (مهربانی دوست داشتنی)، ایجاد حالات ذهنی با حسن نیت بی‌حد و حصر برای همه موجودات و کارونا، شفقت که با دیدن کسی که از انسان رنج می‌برد پدید می‌آید، نگرش‌هایی هستند که گفته می‌شود عالی هستند، زیرا شیوه رفتار با موجودات زنده درست یا ایده‌آل هستند (ساتسو ساما پاتیپاتی).^۲

در بودیسم، برای پناه بردن به دارما - یکی از سه جواهر - نباید به دیگر موجودات ذی‌شعور آسیبی وارد کرد. نیروانا سوترا می‌گوید: "با پناه بردن به دارمای گرانبها، ذهن فرد باید از آسیب رساندن یا آسیب رساندن به دیگران رها شود".^۳ یکی از پنج دستور اخلاق بودایی یا شیلا می‌گوید: «من قاعده تربیتی را به کار می‌گیرم که از کشتن پرهیز کنم.»^۴ طبق گزارش‌ها بودا اظهار داشت: «پیروزی باعث ایجاد نفرت می‌شود. شکست‌خوردگان در آنجا زندگی می‌کنند. صلح‌جویان با خوشحالی از پیروزی و شکست دست می‌کشند.»^۵ این عناصر برای نشان دادن صلح‌طلبی بودیسم استفاده می‌شوند و تمام خشونت‌هایی که توسط بودایی‌ها، حتی راهبان انجام می‌شود، احتمالاً به دلایل اقتصادی یا سیاسی است.^۶

1 - Harris.1994

2 - Thera.1994

3 - Gampopa&Gyaltzen Rinpoche.1998

4 - Sumedho.2014,Zaun.2002,Knaster.2010

5 - Thera.2006,Mishra.2010

6 - Buddhist Ethics.2013

آموزش گفتار درست (سامیاج واج / sammā-vācā) در صراط شریف هشت گانه، هر گفتاری را که به هر نحو مضر (سخنان بد و تند) و تفرقه افکن باشد را محکوم می‌کند و به گفتار متفکرانه و مفید تشویق می‌کند.

لازم به ذکر است، ریشه اصلی نفرت و خشونت بوداییان را می‌توان به دوران استعمار بریتانیا جستجو کرد. در دهه‌هایی که بریتانیایی‌ها پایگاه‌های استعماری خود را ترک کردند، این کینه و نفرت بیشتر شده است. اکنون برخی راهبان تعالیم را به گونه‌ای تفسیر می‌کنند که روایت‌های خود را با اقلیت‌های غیر بودایی، در درجه اول مسلمانان، که آنها را تهدیدکننده شیوه‌های زندگی بودایی می‌دانند، تطبیق دهند.

خشونت بوداییان در آسیای جنوب شرقی

در آسیای جنوب شرقی، تایلند چندین دعوت رهبانی بودایی خشونت آمیز برای خشونت داشته است. در دهه ۱۹۷۰، راهبان بودایی ملی‌گرا مانند Phra Kittiwuttho استدلال کردند که کشتن کمونیست‌ها هیچ یک از احکام بودایی را نقض نمی‌کند. در سال ۲۰۰۴، زمانی که شورش مسلمانان مالایی در اعماق جنوب تایلند تجدید شد، طرف مبارز بودیسم تایلند دوباره برجسته شد. در ابتدا راهبان بودایی این درگیری را نادیده گرفتند زیرا آن را سیاسی و نه مذهبی می‌دانستند، اما در نهایت آنها یک "هویت-شکل‌گیری" را اتخاذ کردند، زیرا واقعیت‌های عملی مستلزم انحراف از آرمان‌های مذهبی است.

جنوب آسیا

خشونت بوداییان در سریلانکا

بودیسم در سریلانکا تاریخ منحصر به فردی دارد و نقش مهمی در شکل‌گیری هویت ملی گرای سینهالی ایفا کرده است. در نتیجه، بودیسم سیاسی شده به تنش‌های قومی در جزیره بین اکثریت جمعیت بودایی سینهالی و سایر اقلیت‌ها، به ویژه تامیل‌ها کمک کرده است.

خشونت در سریلانکا مربوط به بودیسم برای دهه‌ها وجود داشته است. این خشونت سال‌ها پیش با آزار و اذیت مردم تامیل توسط اکثریت سینهالی آغاز شد. با این حال، پس از سال‌ها تبعیض، تامیل‌ها ببرهای آزادی بخش تامیل ایلام (LTTE) را تشکیل دادند که برای منطقه

شمال شرقی سریلانکا که تبدیل به یک کشور مستقل برای جمعیت تامیل می‌شد، جنگید. این جنگ داخلی به مدت سه دهه ادامه یافت و تا پایان جنگ حدود ۴۰۰۰۰ نفر از بین رفتند. جنگ در مه ۲۰۰۹ زمانی که اکثریت دولت سینهالی رهبر LTTE Velupillai Prabhakaran را کشتند، پایان یافت. پس از جنگ، سه گروه غالب در سریلانکا باقی ماندند، این گروه شامل سینهالی‌ها بود که ۷۰ درصد جمعیت (بیشتر بودایی)، ۱۰ درصد از جمعیت تامیل (عمدتاً هندو) و ۹٫۷ درصد مسلمان را تشکیل می‌دادند.^۱ از آنجایی که سریلانکا یک زبان یا دین ملی را بیان نکرده است، ملی‌گرایی بودایی با ترس از تسلط مسلمانان بر بودیسم شروع به رشد کرد. سازمان ملی گرا (BBS) Bodu Bala Sena نامیده می‌شود که توسط Galagoda Aththe Gnanasat رهبری می‌شود.^۲

یکی از اولین نمونه‌های عمده آزار و شکنجه علیه مسلمانان در ۱۰ سپتامبر ۲۰۱۱ بود که راهبان بودایی یک زیارتگاه ۳۰۰ ساله مسلمانان را در انورادهاپورا ویران کردند^۳ اگرچه افسران پلیس در جریان حمله حضور داشتند، اما هیچ کدام مداخله نکردند.

در ۲۰ آوریل ۲۰۱۲، تقریباً ۲۰۰۰ بودایی در خارج از مسجدی در دامبول تظاهرات کردند، زیرا این ساختمان در مکانی مقدس برای بوداییان سریلانکا قرار داشت. این اعتراضات باعث شد که مسجد به دلیل تهدیدهای ملی‌گرایان بودایی، نماز را لغو کند، اما در یکشنبه بعد، نخست‌وزیر D. M. Jayaratne دستور داد که مسجد را از مکان مقدس منتقل کنند. از آن زمان، BBS با استفاده از شعارها و تبلیغات به عنوان راهی برای تبعیض علیه مسلمانان در سریلانکا، شکل جدیدی از آزار و اذیت را در پیش گرفت.

با بمب‌گذاری‌های اخیر عید پاک در آوریل ۲۰۱۹ که توسط تروریست‌های اسلامی سازمان‌دهی شد و جان بیش از ۲۵۰ نفر را گرفت و بیش از ۵۰۰ نفر را مجروح کرد، مسلمانان سریلانکا بیش از هر زمان دیگری با خطر پلیس و ملی‌گرایان بودایی مواجه شده‌اند.

1 - Beech, Hannah. 2019

2 - Mohammed Saleem, Amjac. 2015

3 - Havilan, Charles. 2019

خشونت بودا در ژاپن

آغاز "خشونت بودایی‌ها" در ژاپن به تاریخ طولانی دشمنی‌ها در میان بودایی‌ها مربوط می‌شود. sōhei یا "راهبان جنگجو" در دوره هیان ظاهر شدند، اگرچه تضاد ظاهری در بودایی بودن "راهب جنگجو" حتی در آن زمان باعث بحث و جدل شد.^۱ چون جنبش Ikkō-sū باعث شد تا بودایی‌ها به شورش Ikkō-ikki تشویق شوند. آنها در اوزاکا از معبد خود با این شعار دفاع کردند: "رحمت بودا را باید حتی با تکه تکه کردن گوشت جبران کرد. تعهد شخص به معلم حتی با خرد کردن استخوان‌ها باید جبران شود."^۲

در طول جنگ جهانی دوم، ادبیات بودایی ژاپن از آن زمان، به عنوان بخشی از حمایت خود از تلاش‌های جنگی ژاپن، اظهار داشت: «به منظور برقراری صلح ابدی در شرق آسیا، با برانگیختن خیرخواهی و شفقت زیاد بودیسم، ما گاه پذیرنده و گاهی نیرومند هستیم.

ما اکنون چاره‌ای نداریم جز اینکه از نیروی خیرخواهانه «کشتن یکی برای زنده ماندن» (ایساتسو تاشو) استفاده کنیم. این چیزی است که بودیسم ماهایانا تنها با جدیت آن را تایید می‌کند...» تقریباً تمام معابد بودایی ژاپن قویاً از نظامی‌سازی ژاپن حمایت کردند.

آنها به شدت توسط بوداییان چینی آن دوره مورد انتقاد قرار گرفتند و صحت اظهارات آن سبب شد تا طرفداران بودایی ژاپنی جنگ را مورد مناقشه قرار دهند.

در پاسخ، انجمن پان بودایی ژاپن (Myowa Kai) این انتقاد را رد کرد و اظهار داشت که "ما اکنون چاره‌ای جز اعمال نیروی خیرخواهانه "کشتن یکی برای زنده ماندن بسیاری" (issatsu tashō) نداریم" و اینکه جنگ برای اجرای دهارما در آسیا کاملاً ضروری بود. جامعه بیش از ۷۰ متن نوشته شده توسط نیچیرن^۳ را مجدداً بررسی کرد و نوشته‌های او را مجدداً ویرایش کرد، در ۲۰۸ مکان تغییراتی ایجاد کرد و تمام اظهاراتی را که با شینتو^۴ دولتی مخالف

1 - D.Gort,Jerald;Jensen, Henry;H.M.vroom,Hendrick.2005

2 - Joseph M.Kitagawa

3 - Nichiren

4 - Shinto

بود، حذف کرد.^۱ در مقابل، چند بودایی ژاپنی مانند ایچیکاوا^۲ هاکو^۳ و سنو گیرو^۴ مخالفت کردند و مورد هدف قرار گرفتند. در طول دهه ۱۹۴۰، "رهبران Honmon Hokkeshu و Soka Kyoiku Gakkai به دلیل سرپیچی از سیاست مذهبی دولت در زمان جنگ، که نشان دادن احترام به دولت شینتو را الزامی می‌کرد، زندانی شدند".^۵

در دوران مدرن‌تر، نمونه‌هایی از تروریسم یا میلیتاریسم با الهام از بودایی‌ها در ژاپن رخ داده است، مانند ترور «اتحاد خون» به رهبری نیشو اینوئه^۶، نیچیرنیست^۷ یا فاشیست-ناسیونالیست که یک بودیسم خودخوانده نیچیرن را تبلیغ می‌کرد.^۸

آئوم شیریکیو^۹، مذهب جدید ژاپنی و فرقه روز قیامت که عامل حمله سارین متروی توکیو بود که سیزده نفر را کشت و بیش از هزار نفر را مجروح کرد، از دیدگاهی ترکیبی از تفاسیر خاص از عناصر بودیسم اولیه هند، بودیسم تبتی و هندوئیسم استفاده کرد. شیوا^{۱۰} را به عنوان تصویر اصلی عبادت، ایده‌های هزاره مسیحی از کتاب مکاشفه، یوگا و نوشته‌های نوستراداموس گرفته است.^{۱۱} بنیانگذار آن، چیزوئو ماتسوموتو، ادعا کرد که او به دنبال بازگرداندن «بودیسم اصلی» بود^{۱۲} و خود را «مسیح»،^{۱۳} تنها استاد کاملاً روشن‌فکر ژاپن و با «بره خدا» معرفی کرد.^{۱۴} مأموریت ادعایی او این بود که گناهان دنیا را به دوش بکشد و ادعا کرد که می‌تواند قدرت معنوی را به پیروانش منتقل کند و در نهایت گناهان و اعمال بد آنها

1 - Xue Yu.2013.Brian Victoria.2006

2 - Ichikawa

3 - Haku

4 - Seno'o Girō

5 - Stone,Jaqueline i.2003

6 - Nissho Ino

7 - Nichirensit

8 - Naoko Shimazu.2006,Brian Daizen Victoria.2006,Pennington,Brian k.2012

9 - Aum Shinrikyo

10 - Siva

11 - Jackson,Brian Anthony;John C. Baker.2005

12 - Richard Danzig,Marc Sageman,Terrance Leighton,Lloyd Hough,Hidemi Yuki,Rui Kotani and Zachary M. Hosford.2000

13 - Snow, Rover L.2003

14 - Partridge,Christopher Hugh.2006

را از بین ببرد.^۱ در حالی که بسیاری ویژگی‌های بودایی و وابستگی اوم شینریکیو به بودیسم را نادیده می‌گیرند، محققان اغلب از آن به عنوان شاخه‌ای از بودیسم ژاپنی یاد می‌کنند،^۲ و این همان چیزی بود که جنبش به طور کلی خود را تعریف کرد و دید.

خشونت در میانمار

در سال‌های اخیر، شورای دولتی صلح و توسعه (SPDC)، رژیم نظامی برمه از سال ۱۹۸۸ تا ۲۰۱۱، به‌عنوان بخشی از کمپین همسان‌سازی خود، به‌شدت تغییر مذهب اقلیت‌های قومی را، اغلب با زور، تشویق کرده بود. رژیم برای مشروعیت بخشیدن به حاکمیت مورد مناقشه خود، دیدگاهی از ناسیونالیسم بودایی برمه‌ای را به عنوان یک ایدئولوژی فرهنگی و سیاسی ترویج کرد و سعی کرد یک همگرایی مذهبی بین بودیسم و ایدئولوژی توتالیتار آن ایجاد کند.^۳

انقلاب زعفران، مجموعه‌ای از اعتراضات و تظاهرات اقتصادی و سیاسی که در سال ۲۰۰۷ به وقوع پیوست، توسط دانشجویان، فعالان سیاسی، از جمله زنان و راهبان بودایی رهبری می‌شد و به شکل یک کمپین مقاومت غیرخشونت آمیز، که گاهی مقاومت مدنی نیز نامیده می‌شود، به خود گرفت.^۴

در واکنش به اعتراضات ده‌ها تن از معترضان دستگیر یا بازداشت شدند. از سپتامبر ۲۰۰۷، تظاهرات توسط هزاران راهب بودایی رهبری شد و این اعتراضات تا سرکوب مجدد دولت در اواخر سپتامبر ۲۰۰۷ ادامه یافت. حداقل ۱۸۴ معترض به ضرب گلوله کشته شدند و بسیاری نیز شکنجه شدند. تحت SPDC، ارتش برمه درگیر حملات نظامی علیه جمعیت‌های اقلیت قومی، مرتکب اعمالی شد که قوانین بین‌المللی بشردوستانه را نقض می‌کرد.^۵

1 - Griffith, Lee. 2004

2 - Mark Juergensmeyer

3 - Sikidmore. 2005

4 - Rovers & Garton Ash. 2011

5 - Elaine Pearson. 2008

میانمار به دژ تجاوزات بودایی تبدیل شده بود و چنین اقداماتی توسط راهبان ملی‌گرای تندرو تحریک می‌شد.^۱ قدیمی‌ترین سازمان ستیزه جوی فعال در منطقه، ارتش بودایی دموکرات کارن (DKBA) است که توسط یک راهب بودایی U Thuzana رهبری از سال ۱۹۹۲ می‌شود. در سال‌های اخیر راهبان و اقدامات تروریستی با جنبش ملی ۹۶۹ به ویژه در میانمار و کشورهای همسایه مرتبط است. خشونت در ژوئن ۲۰۱۲ زمانی که بیش از ۲۰۰ نفر کشته و حدود ۱۰۰۰۰۰ نفر آواره شدند، به اوج خود رسید.^۲ از سال ۲۰۱۲، جنبش "۹۶۹" توسط راهبان (که برجسته‌ترین در میان آنها ویراتو است) به ایجاد جنبش‌های ملی گرایانه ضد اسلامی در منطقه کمک کرد و از بوداییان میانمار خواست تا خدمات و تجارت مسلمانان را تحریم کنند و در نتیجه مسلمانان در برمه توسط اوپاش تحت رهبری بودایی آزار و اذیت شوند. با این حال، همه مقصران بودایی نبودند و انگیزه‌های آن مذهبی بود.^۳ در ۲۰ ژوئن ۲۰۱۳، ویراتو بر روی جلد مجله تایم با عنوان "چهره ترور بودایی" ذکر شد. بر اساس گزارش دیده بان حقوق بشر، دولت برمه و مقامات محلی نقشی کلیدی در آوارگی اجباری بیش از ۱۲۵۰۰۰ روهینگیا و سایر مسلمانان منطقه ایفا کردند. این گزارش همچنین حملات هماهنگ اکتبر ۲۰۱۲ را تایید می‌کند که در شهرهای مختلف توسط مقامات برمه، رهبران جامعه و راهبان بودایی برای ایجاد وحشت و جابجایی اجباری مردم انجام شد. خشونت Meiktila, (Lashio 2013) و Mandalay (2014) آخرین خشونت بودایی در برمه هستند.

جنبش ۹۶۹، ما با تا: در تقاطع دین، سیاست و خشونت

جنبش ۹۶۹

جنبش ۹۶۹ در ابتدا از یک جنبش ملی‌گرای مذهبی غیرمتمرکز در مولامین، شهری در ایالت مون که به بودایی سرسخت شهرت دارد، سرچشمه گرفت. اگرچه جنبش ۹۶۹ به عنوان یک جنبش مردمی و صلح‌آمیز معرفی می‌شود که به «ترویج و حمایت از بودیسم» اختصاص یافته است، اما به دلیل مشارکت آن در افراط‌گرایی مذهبی خشونت‌آمیز انتقادهای گسترده‌ای

1 - Fuller Thomas.2013,Siddiqui,Habib.2012,Fuller,Thomas.2012

2- Hodal, Kate.2013

3 - Szep,Jason.2013

صورت گرفته است. نام این جنبش از زندگی، فلسفه و آموزش بودا گرفته شده است. به نظر می‌رسد که جنبش ۹۶۹، شکلی از جنبش پاکسازی بودایی است، زیرا از پاکسازی آگاهی بودایی دفاع می‌کرد. ارقام ۹۶۹ که برای ساختن هویت جمعی گروه استفاده می‌شود، معنای نمادین خلوص را دارد که از ویژگی‌های بودا، آموزه‌های او و ویژگی‌های سانگا (جامعه راهبان) که همیشه از نظر سیاسی چهره‌های تأثیرگذار بوده‌اند، می‌باشد. زیرا همانگونه که جولیان شوبر با تأکید بر اینکه چگونه راهبان بر نتایج سیاسی پس از استقلال میانمار تأثیر گذاشته‌اند، استدلال می‌کند در حکومت (U Nu) 1948-1956, 1957-1958, and 1960-1962 دولت به طور مداوم سعی در کنترل سانگا و در نهایت از بین بردن آن داشت. کنترل دولت بر راهبان نیروی عمده‌ای بود که در فروپاشی دولت نقش داشت.^۱ با توجه به این موضوع، برای ردیابی تاریخ و ریشه‌های سیاسی جنبش ۹۶۹، باید به ۸ اوت ۱۹۸۸ برگردیم. در اوایل سال ۱۹۸۸، یک اقتصاد رو به زوال،^۲ نارضایتی‌های قومی فزاینده و فقدان آزادی مدنی و سیاسی فضایی را در میانمار ایجاد کرده بود. نارضایتی مدنی در میانمار باعث شد تا دانشجویان، راهبان بودایی و طرفداران دموکراسی علیه رهبر نظامی کشور، ن‌وین،^۳ و سیاست‌های سرکوبگرانه و نامنظم او به هم پیوستند.^۴ ن‌وین پس از کودتای نظامی در مارس ۱۹۶۲ قدرت را به دست گرفت و خود را رئیس دولت اعلام کرد. رئیس شورای انقلابی اتحادیه^۵ (URC) او "راه برمه به سوسیالیسم" را معرفی کرد و همانطور که برخی استدلال می‌کنند، کشور را سکولارتر نشان داد.^۶ دولت نظامی، شورای بودا ساسانا را در سال ۱۹۶۲ به همراه بسیاری دیگر لغو کرد. در سال ۱۹۶۵^۷ دولت، سازمان بودا ساسانا سانگا را به عنوان سانگ‌های مرکزی تحت کنترل دولت برای کنترل رفتار راهب تأسیس کرد و راهبان را مجبور به ثبت نام در آن کرد، سپس رژیم ن‌وین با جوامع راهبان مخالفت کرد.

1 - Schober, *Modern Buddhist Conjectures*, 77.

2 - Smith, 'Ethnic

3 - Ne Win

4 - Steinberg, *Burma/Myanmar*

5 - The abolished Acts directly concerned about governing Buddhist religious activities. They included the Vinicchaya Tribunal Act, the Pali Education Board Act and the Pali University Act. Also see Charney, *A history of Modern Burma*

6 - Yuthaworakool, *The politics of Buddhist nationalism in Myanmar*.

7 - Chowdhury, *The Role of the Internet*.

رژیم نظامی بی‌رحمانه اعتراضات را در اوت ۱۹۸۸ سرکوب کرد و یک فعال دانشجویی از موسسه فناوری رانگون را کشت و اعتراضات گسترده ضد دولتی که به «انقلاب ۸۸۸۸» معروف شد، افزایش یافت.

انقلاب توسط جامعه راهبان حمایت شد. به دلیل احترام زیادی که در جامعه بودایی برمه به راهبان بودایی داده می‌شود، راهبان می‌توانند به راحتی مردم را در قیام‌های ضد دولتی بسیج کنند. در این بستر سیال سیاسی بود که ژنرال‌های نظامی شروع به تعامل با جامعه راهبان کردند تا آنها را از انقلاب ضد دولتی آرام کنند یا از آنها دور کنند. بر این اساس، دولت ن‌وین شروع به درگیر کردن برخی راهبان در ترویج شکل خاصی از بودیسم اصلاح شده کرد. برخی آن را "جنبش نوسازی بودایی" در میانمار می‌نامند.^۱

با این حال، اصطلاح جنبش نوسازی بودایی ممکن است بسیار ساده باشد، زیرا، همانطور که شوبر استدلال می‌کند، دولت‌ها بین دهه ۱۹۵۰ و ۱۹۸۰ بیشتر علاقه‌مند به اصلاح نهادهای بودایی از جمله سانگا برای اعمال کنترل اجتماعی و سیاسی و اجرای سیاست‌های دولتی بودند.

این امر مستلزم تلاشی هماهنگ برای تفسیر مجدد بودیسم و بالا بردن آگاهی دینی است، احتمالاً برای ساختن یک ایدئولوژی سیاسی حساس مذهبی از ناسیونالیسم که با آن نخبگان سیاسی بتوانند قدرت را تحکیم کنند. با این حال، باید به این نکته نیز توجه داشت که حاکمان نظامی نیز تا حدودی از ورود راهبان به سیاست جلوگیری می‌کردند، زیرا راهبان پتانسیل زیادی برای بسیج اجتماعی و سیاسی دارند، بنابراین می‌توانستند بازیگران سیاسی تأثیرگذار باشند. تا حدی به همین دلیل، رژیم نظامی بسیاری از راهبان را انتخاب کرد تا توجه را از سیاست مشاجره‌آمیز به ترویج شکلی از بودیسم اصلاح‌شده که در نهایت به رادیکال تبدیل شد، معطوف کند. بنابراین، سیاسی شدن بودیسم برای بقای دولت‌ها، پیدایش جنبش ۹۶۹ بود.

نهضت ۹۶۹ پاکسازی درونی را در عمل و اعتقاد بودا به عنوان یک ایدئولوژی که نه تنها راهبان بودایی، بلکه بودایی‌های بامار گسترده‌تر در آن اشتراک دارند، ترویج کرد. این ایدئولوژی مذهبی مشترک باعث شد تا ظرفیت بسیج اجتماعی و سیاسی راهبان را افزایش داده و

مشروعیت بخشد، در نتیجه این ایدئولوژی به ویژه در خشونت ضد مسلمانان روہینگیا نقش اساسی داشت. در گذشته، همانطور که شوہر استدلال می‌کند، به دلیل قدرت مذہبی و ایدئولوژیک راہبان بود کہ دولت‌های پس از استقلال رویکردی مختلط برای برخورد با جامعہ راہبان داشتند: از یک سو، نهادہایی مانند سنگا را کنترل می‌کردند تا مانع از این امر شوند، از سوی دیگر قدرت سیاسی راہبان و نخبگان حاکم از جملہ رژیم‌های جانشین ن وین مانند شورای احیای نظم و قانون دولتی (SLORC) و شورای صلح و توسعہ دولتی «SPDC» به طور فزاینده‌ای برای مشروعیت سیاسی به ایدئولوژی مذہبی بودایی روی آوردند.

در این راستا، حمایت دولت در حمایت از شکل رادیکال بودیسم بسیار مهم است. به عنوان مثال، نوشته‌های راہبان بودایی، مانند دو نوشتہ تأثیرگذار یو کیاو لوین، «چگونه به عنوان یک بودایی خوب زندگی کنیم» (۱۹۹۲) و «بهترین بودایی» (۲۰۰۰) به طور گسترده توسط واحد وزارت امور دینی منتشر شدہ است.^۱ در سال ۱۹۹۷، کتابچہ‌ای با عنوان '۹۶۹' نوشته یو کیاو لوین، برای اولین بار در مولامین در ایالت مون ظاهر شد. پیام اصلی آن بودایی‌ها را ترغیب می‌کرد کہ پایبندی خود را بہ فلسفہ بودا بیان کنند.^۲ این کتاب در نظر داشت اعمال مذہبی مردم را ہدایت کند و از مردم خواستہ بود کہ اعداد ۹۶۹ را آشکارا در خانہ‌ها، مشاغل و وسایل نقلیہ خود بہ نمایش بگذارند. بہ همین ترتیب، کتابچہ‌ای بہ نام «نگرانی در مورد ناپدید شدن نژاد» کہ در سال ۲۰۰۰ منتشر شد (اما ہرگز بہ طور قانونی منتشر نشد)، بودایی‌ها را تشویق کرد تا از تجارت و اجتماعات مسلمانان دوری کنند، در حالی کہ مسلمانان بہ عنوان تنہا دشمن تہدیدات وجودی بوداییان معرفی می‌شدند. این کتاب بودایی‌ها را ترغیب کرد کہ سہ استراتژی قطع را علیہ مسلمانان اتخاذ کنند: (۱) قطع کلیہ روابط تجاری (با مسلمانان)، (۲) ازدواج بودایی‌ها با مسلمانان و (۳) اجتناب از ہرگونہ روابط اجتماعی با مسلمانان حتی مکالمہ گاہ بہ گاہ.

ایدئولوژی بودایی رادیکال کہ با حمایت ضمنی درگیری، امنیت و توسعہ ۲۲۷ از سوی دولت نظامی رشد کرد، بہ تدریج شروع بہ بیان یک «ادراک تہدید وجودی» کرد. در روایت‌های ضد اسلامی این تہدید پس از ایجاد جنبش ۹۶۹، پس از سال ۲۰۱۱، مشاہدہ شد.

1 - Coclanis, 'Terror in Burma'. It is useful to note here that Kyaw Lwin was an ex-Buddhist monk but he wrote and published most of his work as a lay man.

2 - Moe, 'A Radically Different Dhamma'.

پس از مرگ رهبر جنبش ۹۶۹، راهب یو کیاو لوین، در سال ۲۰۰۱، کشتی رهبر جنبش توسط آشین ویراتو، یک راهب بانفوذ که در ژوئیه ۲۰۱۳ توسط مجله تایم به عنوان "چهره ترور بودایی" لقب گرفت، تصاحب شد. تحت رهبری ویراتو، دیدگاه‌های افراطی جنبش ۹۶۹ افزایش یافت و خشونت‌های ضد مسلمانان را افزایش داد. جنبش ۹۶۹ همچنین به تدریج در حوزه سیاسی پرتطرفدار شد، برای مثال، با حمایت افراطی برای جلوگیری از ازدواج زنان بودایی با خارجی‌ها و مسلمانان، جنبش ۹۶۹ به طور قابل توجهی بر سیاست‌گذاری در سطح ملی تأثیر گذاشت.

مذهب، دولت‌سازی و خشونت سیاسی

همانطور که در بحث بالا نشان داده شد، دولت نظامی، که پس از کودتای نظامی ۱۹۶۲ تشکیل شد، شروع به دستکاری دین (به ویژه بودیسم) کرد تا ناسیونالیسم مذهبی را به عنوان نیرویی قدرتمند برای همگن کردن دولت-ملت تثبیت کند. بودیسم همچنین به ارتش (تاتمادو) قدرت و مشروعیت داد تا مخالفت‌های سیاسی را که عمدتاً در آن زمان از سوی افرادی با پیشینه‌های قومی غیر بودایی و غیر برمه‌ای سرازیر می‌شد، براندازد. با تصاحب ناسیونالیسم مذهبی بودایی به عنوان یک نیروی متحد، مقامات نظامی می‌تواند با ترویج احیای دینی بودایی، راهبان بودایی را همراهی کند. رابط بین ناسیونالیسم مذهبی و احیای بودایی راه را برای آنچه در نهایت به منبع افراط‌گرایی بودایی تبدیل شد هموار کرد. با این حال، الزامات حمایت از ناسیونالیسم توسط ارتش برای سوء استفاده از قدرت و منابع دولتی تحت سوسیالیسم دولتی مورد استفاده قرار گرفت که در نهایت منجر به افول اقتصادی در طول رژیم نظامی شد.

نتیجه

افراط‌گرایی خشونت‌آمیز می‌تواند مکمل خشونت سیاسی توسط دولت باشد و بالعکس. وقتی صحبت از مذهب و افراط‌گرایی می‌شود، گرایش مشترکی وجود دارد که موضوع را به ایدئولوژی دینی مرتبط می‌کند. پیوند بین دین و خشونت اغلب ایدئولوژیک است. عاملیت روایت‌های خشونت‌آمیز و نقش رهبران مذهبی در ساختن و ابزارسازی روایت‌های مخرب خشونت اغلب اغراق‌آمیز است. با این حال، این مقاله نشان می‌دهد که ایدئولوژی‌های دینی

به منظور رادیکال سازی به صورت جداگانه عمل نمی کنند، بلکه ایدئولوژی اغلب در تاریخ، فرهنگ، عمل، هنجارها و نمادهای مشترک گنجانده شده است. در مورد میانمار، افراط گرایی و اقدامات خشونت آمیز بودایی ها علیه مسلمانان ریشه تاریخی و ساختاری دارد. از لحاظ تاریخی، روایت های ضد مسلمانان، که در میان بودایی ها، به ویژه پیروان جنبش ۹۶۹ و ما با تا، عمیقاً ریشه دار شده است، از دولت سازی هژمونیک در میانمار پس از استقلال به وجود آمده است. هدف از فرآیند دولت سازی هژمونیک، همگن کردن دولت-ملت و بی توجهی به هویت های چند قومیتی و چند فرهنگی، منبع شورش مسلحانه و همچنین کمک به افراط گرایی بودایی است.

در کنار دولت سازی هژمونیک، برای مثال میانمار مدت هاست که سیاست های توسعه تبعیض آمیز را اعمال کرده است. این سیاست ها و نحوه اجرای آن ها منجر به تبدیل مناطق حاشیه ای، مانند مناطق مرزی ایالت راخین، به محلی مورد مناقشه برای توسعه استخراجی و افراط گرایی مذهبی شده است. به این ترتیب، افراط گرایی مذهبی بعد توسعه عمیق تری دارد. طنز این است که افراط گرایی خشونت آمیز جنبه های منفی توسعه را تحت الشعاع قرار داده است که تنها تعداد انگشت شماری از نخبگان سیاسی و اقتصادی می توانند از آن بهره ببرند. این واقعیت دو نتیجه کلیدی را نشان می دهد. اول، رادیکال شدن بودایی ها به افراط گرایی خشونت آمیز، که مسلمانان روهینگیا را قربانی می کند، بیشتر یک موضوع سیاسی و توسعه ای است تا یک موضوع خشونت مذهبی.

منابع

1. Amnesty International, 2017. 'Remaking Rakhine State'. Briefing. Available at: <https://www.Amnesty.org/en/documents/asa16/8018/2018/en/> [Accessed 3 August 2018].
2. Amnesty International, 2018. 'Myanmar: New Evidence Reveals that Rohingya Armed Groups Massacred Scores in Rakhine State'. Available at: <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2018/05/myanmar-new-evidence-reveals-rohingya-armed-group-massacred-scores-in-rakhine-state/> [Accessed 2 March 2019].
3. Baroni, Helen Josephine (January 2002) , The Illustrated Encyclopedia of Zen Buddhism, The Rosen Publishing Group, ISBN 978-0-8239-2240-6

4. Blamires, Cyprian, 2006. *World Fascism: A Historical Encyclopedia*, Vol. 1. ABC CLIO, Santa Barbara.
5. Borum, R., 2011. 'Radicalization into Violent Extremism I: A Review of Social Science Theories'. *Journal of Strategic Security* 4(4) , 7–36.
6. Boss, P.R., 2018. 'India Awards Road Contract to Complete Kaladan Project in Myanmar'. *The Hindu*, 12 January. Available at: <https://www.thehindubusinessline.com/news/national/indiaawards-road--contract-to-complete-kaladan-project-in-myanmar/article9723297.ece> [Accessed 3 July 2019].
7. -Buswell, Robert E.; Lopez, Donald S. (2013) , *The Princeton Dictionary of Buddhism*, Princeton University, ISBN 9781400848058
8. Callahan, M.P., 2015. *Making Enemies: War and State Building in Burma*. Ithaca, Cornell University Press.
9. Charney, M.W., 2009. *A History of Modern Burma*. Cambridge, Cambridge University Press.
10. Cheesman, N., 2017a. 'How in Myanmar "National Races" Came to Surpass Citizenship and Exclude Rohingya'. *Journal of Contemporary Asia* 47(3) , 461–483. Cheesman, N., 2017b. 'Introduction: Interpreting Communal Violence in Myanmar'. *Journal of Contemporary Asia* 47(3) , 335–352.
11. Chowdhury, M., 2008. 'The Role of the Internet in Burma's Saffron Revolution'. Berkman Center Research Publication No. 2008-08, The Berkman Center for Internet and Society, Harvard University. -Cline, L.E., 2009. 'Insurgency in Amber: Ethnic Opposition Groups in Myanmar'. *Small Wars & Insurgencies* 20(3–4) , 574–591. Coclanis, P.A., 2013. 'Terror in Burma: Buddhists Vs. Muslims'. *World Affairs* 176(4) , 25–33.
12. Collinson, S. (ed.) , 2003. *Power, Livelihoods and Conflict: Case Studies in Political Economy Analysis for Humanitarian Action*, Humanitarian Policy Group, Overseas Development Institute, London.
13. Crouch, M. (ed.) , 2016. *'Islam and the State in Myanmar: Muslim-Buddhist Relations and the Politics of Belonging*, Oxford University Press, Oxford.
14. Earth Rights International (ERI) 2013. 'There Is No Benefit, They Destroyed Our Farmland. Selected Land and Livelihood Impacts along the Shwe Natural Gas and China-Myanmar Oil Transport Pipeline from Rakhine State to Mandalay Division'. ERI Report, <http://www.earthrights.org/publications>.

15. Ferguson, J.M., 2015. 'Who's Counting? Ethnicity, Belonging, and the National Census in Burma/ Myanmar'. *Bijdragen tot de taal-, Land- en Volkenkunde* 171,1–28.
16. Food and Agriculture Organization of the United Nations World Food Programme. 2019. 'Special Report: The 2018 FAO/WFP Agriculture and Food Security Mission to Rakhine State, Myanmar', 12 July, Rome, Italy.
17. Fuertes, A.L., 2016. 'Karen Refugees Describe Peace within the Context of Displacement'. *Conflict Resolution Quarterly* 33(3) , 297–312.
18. Gampopa; *Gyaltsen Rinpoche, Khenpo Konchog (1998) , Jewel Ornament of Liberation: The Wish-fulfilling Gem of the Noble Teachings, Snow Lion Publications*, ISBN 9781559398725
19. Gowans, Christopher (2004) , *Philosophy of the Buddha: An Introduction*, Routledge, ISBN 113446973X
20. Harris, Elizabeth J. (1994) , *Violence and Disruption in Society A Study of early Buddhist Texts*, Buddhist Publication Society
21. -Holliday, I., 2012. *Burma Redux: Global Justice and the Quest for Political Reform in Myanmar*. New York, Columbia University Press.
22. Human Rights Watch, 2012. 'The Government Could Have Stopped This: Sectarian Violence and Ensuing Abuses in Burma's Arakan State'. Available at: <https://www.hrw.org/report/2012/07/31/government-could-have-stopped/sectarian-violence-and-ensuing-abuses-burmasarakan> [Accessed 21 July 2018].
23. Human Rights Watch, 2015. 'Burma: Discriminatory Laws Could Stoke Communal Tensions'. Available at: <https://www.hrw.org/news/2015/08/23/burma-discriminatory-laws-could-stokecommunal-tensions> [Accessed 21 July 2018].
24. International Crisis Group (ICG) , 2016. 'Myanmar: A New Muslim Insurgency in Rakhine State'. Asia Report No. 283. International Crisis Group, Brussels.
25. International Crisis Group (ICG) , 2017. 'Buddhism and State Power in Myanmar'. Asia Report No. 290. Brussels: International Crisis Group.
26. Jared, F. and M.Z. Oo, 2013. Myanmar Buddhist Committee Bans anti-Muslim Organisations. Reuters', September 11. Available at: <https://www.reuters.com/article/us-myanmar-buddhism/myanmar-buddhist-committee-bans-anti-muslim-organizationsidUSBRE98A0EP20130911> [Accessed 21 July 2018].
27. Jerryson, Michael; Juergensmeyer, Mark (2010) , *Buddhist Warfare*, New York: Oxford University Press, ISBN 978-0-19-539483-2

28. Jones, L., 2014. 'The Political Economy of Myanmar's Transition'. *Journal of Contemporary Asia* 44 (1) , 144–170.
29. Karim, A., 2000. *The Rohingyas: A Short Account of Their History and Culture*. Arakan Historical Society, Arakan State, Myanmar.
30. Kyaw, N.N., 2016. 'Islamophobia in Buddhist Myanmar: The 969 Movement and anti-Muslim Violence'. In *Islam and the State in Myanmar: Muslim-Buddhist Relations and the Politics of Belonging*, ed. Melissa Crouch. Oxford University Press, Oxford, 183–210.
31. Leider, J.P., 2014. 'Rohingya: The Name, the Movement, the Quest for Identity'. *Nation Building in Myanmar*, 255.
32. Liow, J.C., 2016. *Religion and Nationalism in South-East Asia*. Cambridge, Cambridge University Press.
33. Mann, M., 2004. *The Dark-Side of Democracy: Explaining Ethnic Cleansing*. Cambridge, Cambridge University Press.
34. Maudood, E.K., 1987. 'The Rohingya Refugees in Bangladesh: Historical Perspectives and Consequences'. In *Refugees: A Third World Dilemma*, ed. J. Rogge. Rowman and Littlefield, New Jersey, 231.
35. Nyein, N., 2013. 'Arakan State Govt Backs Mining Projects in Strife-Torn North', *The Irrawaddy*, 7 October, <https://www.irrawaddy.com/news/burma/arakan-state-govt-backs-mining-projectsstrife-torn-north.html>.
36. Paing, M.S., 10 September, 2013. 'Buddhist Committee's 969 Prohibitions Prompts Meeting of Movement Backers'. *The Irrawaddy*. Available at: <https://www.irrawaddy.com/news/burma/buddhist-committees-969-prohibitions-prompts-meeting-of-movement-backers.html>
37. Richards, A., 2015. 'From Terrorism to 'Radicalization' to 'Extremism': Counterterrorism Imperative or Loss of Focus?'. *International Affairs* 91(2) , 371–380.
38. Richmond, O.P., 2010. 'Between Peacebuilding and Statebuilding, between Social Engineering and Post-Colonialism'. *Civil Wars* 12(1–2) , 167–175.
39. Sadan, M., 2013. *Being and Becoming Kachin: Histories beyond the State in the Borderworlds of Burma*. Oxford, British Academy and Oxford University Press.
40. Schissler, M., M.J. Walton and P.P. Thi, 2017. 'Reconciling Contradictions: Buddhist-Muslim Violence, Narrative Making and Memory in Myanmar'. *Journal of Contemporary Asia* 47(3) , 376–395.

41. Sumedho, Ajahn (2014) , *Seeds of Understanding*, Amaravati Publications, ISBN 9781784320010
42. Thera, Narada Maha (2006) , *The Buddha and His Teachings*, Jaico Publishing House, ISBN 9788179926178
43. Thera, Narada Maha (2006) , *The Buddha and His Teachings*, Jaico Publishing House, ISBN 9788179926178
44. Tin Maung Maung, T., 2007. 'Mapping the Contours of Human Security Challenges in Myanmar'. In Myanmar: State, Society, and Ethnicity, eds. N. Ganesan and K.Y. Hlaing. Institute of Southeast Asian Studies, Singapore, 172–218.
45. Wade, F., 2017. Myanmar's Enemy Within: Buddhist Violence and the Making of a Muslim 'Other'. London, Zed Books Ltd.
46. Ware, A. and C. Laoutides, 2018. Myanmar's 'Rohingya' Conflict. Oxford, Oxford University Press. -Ware, A. and C. Laoutides, 2019. 'Myanmar's 'Rohingya' Conflict: Misconceptions and Complexity'. Asian Affairs 50(1) , 60–79.
47. Woods, K., 2011. 'Ceasefire Capitalism: Military–private Partnerships, Resource Concessions and Military–state Building in the Burma–China Borderlands'. Journal of Peasant Studies 38(4) , 747–770.

انجمن‌های زنان در دوران مشروطه

انقلاب مشروطه سرآغاز جنبش زن ایرانی برای دستیابی به حقوق خویش است تا آن هنگام، زنان تجددخواه که ناچیز و کم شمار بودند، در محافل و مجالس خود به گفت‌وگو و بررسی درباره شرایط زندگی و موقعیت فردی و اجتماعی زن ایرانی در سنجش با زن اروپایی می‌پرداختند و به اقدامات لازم برای دگرگون کردن این وضع می‌اندیشیدند. انقلاب مشروطه و آزادی‌های سیاسی و اجتماعی برخاسته از آن سبب شد تا این گروه از زنان بتوانند از یک‌سو، خواست‌ها و هدف‌های خود را از محافل در بسته به پهنه جامعه بکشانند و برای دستیابی به آن بکوشند و از سوی دیگر، در پیوند یا جنبش عمومی تلاش کنند تا سرچشمه نابسامانی‌های جامعه ایران و راه برون‌رفت از آن را بیابند.^۱

روند مشارکت زنان در انقلاب مشروطه را در حقیقت باید در دو دوره پیش و پس از پیروزی انقلاب مشروطه جستجو کرد.

پیش از پیروزی مشروطه، زنان با شرکت در تظاهرات، تجمع‌ها و تحصن‌ها، هواداری خود از مشروطه‌خواهان و مخالفت خود با رژیم سیاسی و پیامدهای آن را اعلام می‌کردند. حتی در این راستا به حفاظت از روحانیون و دادن کمک‌های مالی برای تأمین بخش‌هایی از هزینه بست‌نشینان پرداختند. تاریخ از درگیری‌های پر شمار زنان با قزاقان و سربازان می‌گوید و اینکه آنان در تمام رویدادهای مشروطه و در پیروزی آن شرکت نام داشته‌اند. از فعالیت‌ها و عملکرد این گروه از زنان در دوران پیش از انقلاب مشروطه آگاهی زیادی نداریم. شاید آن‌ها به خواندن آثار روشنگران ایرانی (و در پاره‌ای موارد اروپایی) و بررسی آن در محافل و مجالس زنانه می‌پرداختند. زیرا پس از گشایش مجلس شورای ملی (۱۹ شعبان ۱۳۲۴ ق / ۱۸ اکتبر

۱۹۰۶م)، زنانی که دارای هدف‌ها و آرزوهای روشنی بودند فعالیت خود را آغاز کردند و با بهره‌گیری از شرایط سیاسی دگرگون‌شده کشور، انتشار مقاله‌هایی در روزنامه‌ها و فرستادن لایحه به مجلس شورای ملی و با حضور و شرکت در همایش‌های گوناگون هدف‌ها و خواسته‌های خود را اعلام کردند.^۲

با پیروز شدن انقلاب، زنان نیز همراه با گرامیداشت گشایش مجلس ملی در برپایی جنبش مشروطه شرکت کرده و کوشیدند تا از هر راه ممکن از دستاوردهای انقلاب پاسداری کنند. با فروش طلاهای خود به برپایی بانک ملی با بودجه و سرمایه ملی یاری رساندند و در واکنش به اتمام حجت روس برای بیرون کردن مورگان شوستر (کارشناس امور مالی) به تظاهرات مسلحانه از سوی «انجمن مخدرات وطن» دست زدند و کالاهای روسی را تحریم کردند. آن‌ها برای گردآوری کمک‌های مالی برای پیشرفت جنبش خود کنفرانس‌ها و نمایش‌های تئاتر برپا کردند. در نمایشی در بهار ۱۹۱۰م در پارک اتابک، پنج هزار زن و از جمله چند زن اروپایی شرکت جستند و مبلغ چهارصد تومان برای تأسیس مدرسه‌ای برای دختران یتیم و کلاس‌های آموزش بزرگسالان و برپایی درمانگاه زنان، گردآوری شد. همچنین در این نمایش از زنان خواسته شد که به‌گونه‌ای منظم به انجمن نسوان وطن که مسئول برگزاری این نمایش بود، کمک کنند.^۳

از دیگر نشانه‌های حضور زنان پس از پیروزی انقلاب مشروطه را می‌توان تلاش آن‌ها برای پرداختن به امور ویژه خود دانست به‌گونه‌ای که انجمن‌ها، مدارس و روزنامه‌های زنان یا به پهنه اجتماع نهادند و تلاش برای آگاه کردن گروه‌های گوناگون زنان شدت گرفت. پس‌ازآنکه مجلس برخاسته از پیروزی مشروطه با برپایی انجمن‌های سیاسی زنان به مخالفت برخاست و «طایفه نسوان» را از گروه‌هایی دانست که حق انتخاب و رأی دادن ندارند (ماده ۳ نظامنامه انتخاباتی مجلس شورا مصوب ۲۰ رجب ۱۳۲۴) زنان با برپایی تظاهرات و عریضه‌نویسی برای رفع موارد ناقص قانون اساسی (که سبب تضییع حقوق اجتماعی افراد جامعه، از جمله زنان شده بود) خواستار تصویب متمم قانون اساسی شدند. و کمابیش از همان دوران بود که زنان در آشکار و نهان به مخالفت و اعتراض نسبت به نظام حاکم پرداختند. این گروه از زنان در تاریخ با عنوان زنان معترض شناخته شدند.^۴ هواداری خود از مشروطه‌خواهان و مخالفت شایان توجه است که زنان معترض ایرانی همواره در جنبش مشروطیت نقش مؤثری داشتند، واژه «معترض» در منابع و یا برگردان آن در فرهنگ فارسی به آن معناست که زنان در

بی‌رسیدن به حقوق از دست رفته خود، وارد پهنه سیاست می‌شدند و اعتصاب می‌کردند و در مواردی از نظر مالی و اخلاقی به مشروطه‌خواهان یاری می‌رساندند. برای نمونه: در ۱۹۰۵م که علما در صحن حضرت عبدالعظیم بست نشستند، زنان برای مصون نگاه‌داشتن ایشان از نیروهای مسلح دولتی، موانعی انسانی پدید آوردند.^۵

در تابستان ۱۹۰۶ که ایرانیان ملی‌گرا در سفارت انگلیس بست نشستند، چندین هزار زن کوشیدند که به بست‌نشینان بپیوندند، اما مقامات انگلیسی جلوی آن‌ها را گرفتند.

پس از امضای فرمان مشروطیت در ۱۹۰۶م، زنان فعالیت خود را شدت بخشیدند و در زمینه‌های سیاسی و اقتصادی، به‌ویژه برپایی بانک ملی و تحریم منسوجات خارجی، سخت کوشیدند.

بر سر هم در دوره ۱۹۰۸-۱۹۰۶م زنان ایرانی در جنبش ملی بسیار پویا بودند، چنانکه به برپایی انجمن پرداختند و با محافظه‌کاران و نمایندگان بی‌کفایت مجلس درافتادند. شکل‌گیری انجمن‌ها و تشکل‌های زنان در ایران به دوره تدارک انقلاب مشروطه و پس از آن بازمی‌گردد. نمونه شایانی از چنین انجمن‌هایی «انجمن حریت زنان» است. این انجمن بر اثر برنامه‌ریزی شماری از روشنفکران زن و مرد در ۱۲۸۶ ش برپا شد. هرچند در این انجمن، هم زنان و هم مردان عضویت داشتند، اما هیچ مردی به‌تنهایی اجازه شرکت در نشست‌های این انجمن را نداشت و باید همراه با یکی از زنان خویشاوند با آشنای خود در آن شرکت می‌کرد.^۶ اندکی پس از تشکیل حکومت مشروطه، زنان بار دیگر در پهنه تکاپوی اجتماعی نمایان شدند. «انجمن نسوان وطن» و چند شورای دیگر زنان با گرفتن وام از روس و انگلیس به‌مخالفت برخاستند و همایش‌های عمومی برای بررسی مسائل سیاسی و اجتماعی و از جمله حقوق زنان برپا کردند. در این زمینه میخائیل بولووچ - Mikhail Pa volovitch، دموکرات اجتماعی روس چنین می‌نویسد: «زنان اغلب از افراد سخنور دعوت می‌کردند با در باشگاه آنان صحبت کنند. زنان به‌خوبی از حقوق مقدس خود دفاع کردند و این روحیه حتی در حرم‌سراها راه‌یافته بود به‌طوری‌که زنان حرمسرا با اشتیاق روزنامه می‌خواندند و درباره نظرات مجلس، بحث می‌کردند.»^۷

پیش از پیروزی مشروطه، زنان با شرکت در تظاهرات، تجمع‌ها و تحصن‌ها، هواداری خود از مشروطه‌خواهان و مخالفت خود با رژیم سیاسی و پیامدهای آن را اعلام می‌کردند. حتی در

این راستا به حفاظت از روحانیون و دادن کمک‌های مالی برای تأمین بخش‌هایی از هزینه بست‌نشینان پرداختند.

پس از آنکه در دوره نخست انقلاب مشروطیت، جایگاه اجتماعی زنان ایران تأمین نمی‌شود (مصوبات نظامنامه مجلس بهترین نمونه این شکست است)، محافل وابسته تجددگرا در پیگیری هدف نهایی همسوسازی زن ایرانی با فرهنگ جهانی و برای دگرگونی در این بخش از جوامع شرقی، از دریچه وظایف سنتی زنان، مانند خانه‌داری، تعلیم و تربیت... به امور زنان می‌پردازند.

پس از آنکه در دوره نخست انقلاب مشروطیت، جایگاه اجتماعی زنان ایران تأمین نمی‌شود (مصوبات نظامنامه مجلس بهترین نمونه این شکست است)، محافل وابسته تجددگرا در پیگیری هدف نهایی همسوسازی زن ایرانی با فرهنگ جهانی و برای دگرگونی در این بخش از جوامع شرقی، از دریچه وظایف سنتی زنان، مانند خانه‌داری، تعلیم و تربیت... به امور زنان می‌پردازند. از این رو در پی ایجاد مدارسی که از همان سال‌های نخست مشروطه آغاز به کار کردند و با عناوینی همساز با انگاره‌های زنانه، همچون «ناموس»، «مکتب‌خانه شرعیات»، «عفتیه»، «مخدرات اسلامی»... نام‌گذاری شده بودند و حساسیت کمتری را برمی‌انگیخت، با آموزش «علم خانه‌داری» «حفظ‌الصحه» «روش‌های صحیح تغذیه» «فواید ورزش و تنفس در هوای آزاد» و... زن تازه‌ای پدید آمد، بخشی از این فرآیند، ایجاد احساس بیگانگی و شرم‌زدگی در زن سنتی نسبت به زن نوگرا بود، به گونه‌ای که دانسته‌های زنان سنتی همچون جهل و سخن و حرکات و رسوم آنان مایه سرافکندگی و خفت ملت پنداشته شد.^۸

انجمن آزادی زنان در ۱۹۰۶م در تهران تشکیل شد که کمابیش از نخستین انجمن‌های عصر مشروطیت بود و اعضای برجسته آن عبارت بودند از:

صدیقه دولت‌آبادی، صفیه یزدی، شمس الملوک جواهر کلام، «مری پارک جردن» که یک مبلغ مسیحی آمریکایی بود و آمریکایی دیگری به نام «آنی استاکینگ بویس»، تاج السلطنه و افتخار السلطنه، دختران ناصرالدین‌شاه و صدیقه دولت‌آبادی که افزون بر فعالیت در این انجمن، عضو «انجمن مخدرات وطن» نیز بود.^۹

هدف اصلی همه انجمن‌های زنان تأکید بر حقوق زنان نبود. هدف اصلی پاره‌ای از آن‌ها مانند «انجمن مخدرات وطن» بیرون آوردن ایران از زیر سایه چیرگی خارجی‌ان بود. این انجمن در ۱۲۸۹ ش. برای سازمان‌دهی زنان بر محور فعالیت‌های گوناگون در برابر نفوذ بیگانگان پدید